

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG,
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szombaton 19. Septemberben 1789.

Hadi. Tudósítások.

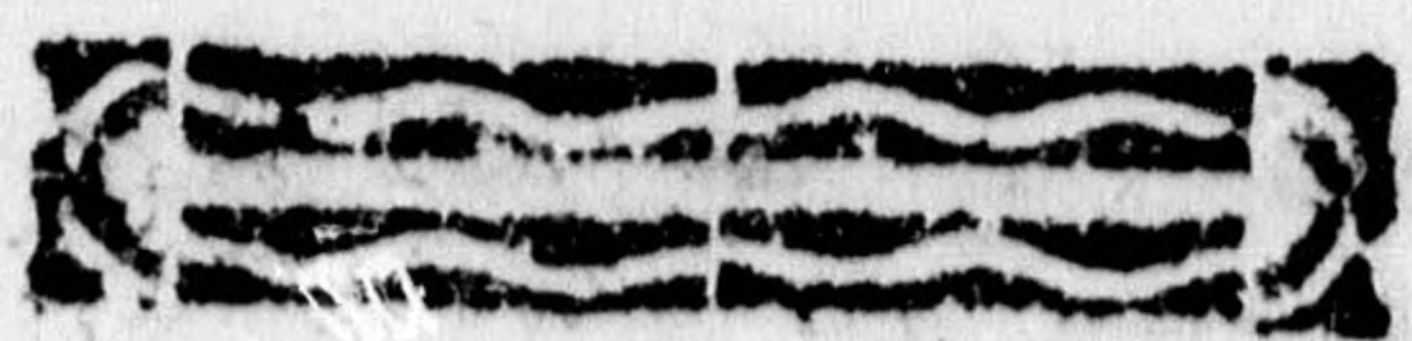
A' F. Tsászár ezeket az Obester Urakat: *Dies* kánt *Hohenlöhétól*, *Kottignit* a' *Toskána* *Dra* ganyofoktól, *Einsidelt Sakmintól*, *Draskotzit Nádas* ditól, *Stáinbokhert* a' *Brodi Komendánst*, *Jeneit* a' *Grádiskai Komendánst*, *Neut* a' *Generál - Stabtól*, *Pretset* a' *második ágyuzó Seregtől*, *Stuppent* a' *3* dik *ágyuzó seregtől*, *Czernelt* a' *Pétervárad* *Sereg* től, *Pékhárnikot* az *Oguliner Seregtől*, *Generál fő* *Strálfamesterekké* tenni méltóztatta. — A' F. Tsá-
szár az *Orosz Regementjénél*, a' *Májor Layritz Ur*

Obeszlájdinántá létével az első Májori rangra léptette a' 2-dik Májort *Csepi Urat*, 2 dik Májorra tette a' 3 dik Májort *Rikárdot*, és 3-dik Májornak Kapitány *Rothat*.

A' Törököknek a' Szuppáneki Környékről való el-kergettetések után azt gondoljuk vala, hogy ezek talám mind *Asiába* szaladtanak ijedtekbe; de koránt sem! Ezek *Kládovándl* tsak által-mentenek a' Dunán, kiknek *G. G. Klerfé* 7 Batalion gyalogsággal és 4 Osztály lovasokkal Sept. 4 dikén ezen környékből *Pántsova*-felé utánnak indúlt, és a' mondatik, hogy a' Dunán által fog utánnak menni. — A' Horváth-orzágból érkezett Tudósítások-szerint a' Boszniai Török Sergek mint parantsolatot vettének, hogy Serviába induljanak; de ezen Tudósittásnak annál kevesebbet hihetünk, mennél bizonyosabb az, hogy a' mi Horváth-orzági Hadi-szállásunk *Szkuinból* magát egészfzen *Gлиндig* visszavonta az öszve-tódúlt ellenség előtt, és Belgrádnak ostromlásával sohólt ugy a' bé-ütéstől félni nem lehet, mint Horváth-orzágbán.

Moldova. Egy *Khotzimból* Aug. 19-dikén költ Levélben ezek iratnak: „Itt-is a' *Foksánnál* esett győzedelem egy *Te Deum Laudámussal* és egy 3-szori lövéssel innepelteték-meg a' Várban, mely alkalmatossággal az első Vár-örző Regimentnek Tá. Tábori Papja egy szívre-ható Prédikátziót monda. Történetből ugy esék, hogy éppen ebben az időben egy *Augspurgi* Vallás-tételü Pap-is lévén itten Lengyel-orzágból, azt a' szabadságot nyeré-ki magának,

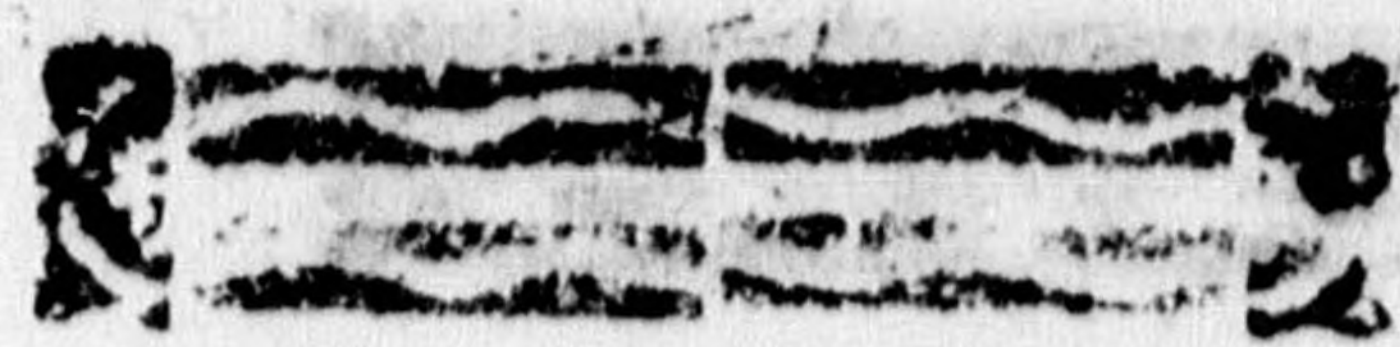

gának, hogy ezen hón. 10-dikén a' Vallásán lévő ka-
tonáknak *Khotzimban* ki-szolgáltató az Ur Vatsorá-
ja Szt. Sakramentomát mindeneknek láttokra. Mi-
oltától fogva *Khotzim* fenn áll, bizonyoson leg-első
ezen történet, mely ekkor itt mene véghez. *Kho-
zim* Várának már most minden falai meg-vagynak
építve, és kívülről az óltalmazó készületek 6 Bat-
tériákkal fokosítottanak-meg. A' Várban már 2 ut-
tza alkalmasint helyre-állított, mellyekben Ven-
dég-fogadófak és más Német kézi mester-emberek
laknak; a' külső Városok pedig még puszták és ösz-
ve-omlottak. Azon 160 Falukból álló Környéket,
mely ezen Várhoz tartozik, és a' melynek leg-a-
lább-is 2 harmad része öszve vagy on égvé, kezdik
már valaha a' Moldvai Paraszta meg-szállani.
A' Várbéli Örizetünk itten 1200 fegyveresekre mé-
gyen, és a' Város lakosai lesznek már mintegy
3000-en. — Az Orosz Tábor itten egy nagy segi-
tő erőt nyert a' napokban; és azóltától fogva egy
része *Bender* felé, más része pedig *H. Repnin* alatt
a' Dunához *Ismail* felé nyomúlt.

Pántsova 4-dik Sept. — Augustusnak 30-dikán
a' napnak fel-jövetelével 8 nagy ellenséges Sajkák,
2 úszó *Battériák* és több apró hajók érkezének-
meg a' Dunán mi ellenünk. Mihelyt ezeket a' mi
leg-első vigyázó hajónk észre-vette, tüzet ada,
melyre az ellenség rettentő ágyú-lövésekkel felele.
Ezzel a' mi vigyázó-hajónk magát leg-ottan víz-
sza-vonván, az ellenség közelebb érkezék, mind
addig, míg a' mi Pikéten lévő *Battériáinkról* 4 —
6 fontos golyóbisú ágyúkkal közönthetjük vala őket.
Ekkor az ellenség a' mi ujjonan fel-állított *Battériáink*

ra botolván, hól egy földvárban a' *Pallavicini*
 Sergéből 2 Kompániák valának, és a' mi itt lévő
 4 Sajkáinkról, a' földvárból, és némely itt taláta-
 tó úszó Battriáinkról egyfzersmind kezdvén riájok
 tüzelni, mind a' két részről a' meg-gyúlatt ágyú-tüz
 rettentő vala. Midön mind a' két részről leg tüze-
 sebben ágyuznának, a' Temesből még egynéhány
 Sajkáink érkezének a' Dunára segítségül, és a'
Palaviceni gyalagjai közzül is egy Komondó a' Du-
 na party-felé nyomúlván, az ellenség a' túlsó part
 felé kezdé közelíteni, és által-ellenben mi velünk
 szembe álló hadi-rendet formála, Vas-matskáit a'
 vízbe hányá, és egy valóságos ütközetet akara
 tenni. Ezt látván a' miéink annál keményebben tü-
 zelnek vala reájok, de a' mely tüzünket ök is tüz-
 zel vervén vissza, mind a' két részről igen sokáig
 ágyuznak vala egy más ellen mind addig, mig a'
 mi Sajkáink közzül 4, az ellenség sajkáinak jobb
 szárnyát körül hajókázván, azt hofszába ágyuzza
 vala. Ekkor fel-szedé az ellenség a' Vas-matská-
 kot és Belgrád-felé el-hajókáza; a' mi hajójink pe-
 dig követik vala hátúlról mind addig, mig követ-
 hetik vala. Az ellenség itt abban mesterkedik va-
 la, hogy a' mi hajóinkat még meszszebb tsalhassa
 maga után, de mivel mi észre vettük vala, hogy
 a' Duna partjain sok ágyúik várnak vala bennün-
 ket készen, tehát mi is vissza-térénk. Itt semmi
 más kárunk nem történt, hanem egy hajós legé-
 nyünknek bal tzombja az ágyú gollyóbis által meg-
 lebesittetett; noha az ágyuzás 2 egész óráig tartá-
 tik

tik vala — *de kétség kívül távúlról*; mit vesztett légyen az ellenség a' sem tudatik.

Szerim. — Zemlinből ezen kónapnak 7. dikén az iratik : „ A' Belgrádiak tegnap és ma egész tsendefségben vóltanak. Feldm. *Laudon* minden Istent adta nap *recognoscérozni* megyen, és egynéhány órát lovagal. Ma *Poliftzébe* és *Fakubába* szándékozik. A' Besániai Sántz 8 nap alatt egészen készen vagyon; ugy hogy az ágyukat költöztethetik riájja. A' Száva vize partyán is készek azok az ágyuzó hányások, mellyekről Belgrádnak külső Városra fog öszve-égettetni.

Pétervárad 8-dik Sept. — „ Tegnap 30 ágyukkal meg-rakott hajók indulának-el innen, ma megint annyi. 3 napok alatt tsak itt 10-ezer nap számosnál több ment kereftül dudálva és Török sipolva; ezek mind Sántz-ások. — Erdélyben tsendefség vagyon.

Valamint Moldovából, ugy Oláh-országból és Serviából kétszer 24 óra alatt, vagy talám előbb is ujj és fontos híreket hallunk; mert az egész két Tsászári hadi-erő meg-mozdult, és a' háború dolgát valamerre el-akarja döjteni. *Belgrádat Laudon*, Bendert *Potemkin*, Ismailt *Repnin*, Braillát H. *Kóburg* egy azon időben fogják a' proba tűzbe venni. — Itt Bétsben tegnap délutántól fogva az a' hir kerekedett szárnyára, hogy *Laudon* 11. dikben az egész Nagy Tábort *Bonoftzénál* öszve gyűjtven, 12. dikben nyugodott, és 13. dikban 3 hidakon a' Száván által-költöztven, azon Belgrád felett lévő

hegyet, mellyről Belgrádot leg-jóbb móddal ágyuzhatni, és a' mellyet már a' Törökök előre el foglaltván, 80 ágyukkal rakták vala-meg, minden hadadék nélkül a' Törököktől vissza-vette és el-foglalta volna, hól 6000 Törökök, és a' miéink közül is vagy 2000 en estenek volna el. Ezen közönséges hir még bizonytalan; de közelebb kelendő Levelünkben bizonyost fogunk rólla hallani. — —

Hertzeg *Repnin* ment *Ismailra*, azon Városra, mellyet már 1771-ben ugyan ezen Hertzeg a' Törököktől meg-vett vala; de az-óltától fogva ez egy kemény Várrá épittetett; és így meg-válík mit tsinálmost itt *Repnin* minden órán. — Egy nagy része az Orosz erőnek *Otzakovnál* maradt, hogy ezt a' Törököktől meg-óltalmazhassák; mellyet a' *Kaputány* Basából lett *Seráskir* Basa éppen most próbál vissza-venni. — Hertzeg *Kóburg* Braillára üt ugyan ezen időben, és Erdélyből költetetik-is már az ostromló ágyukat. Tehát *Otzakov*, *Bender*, *Ismail*, *Belgrád* és *Brailla* lesznek ezen hónap alatt tűzben, tsak a' mellyeket mi tudunk, hát még ezeken kívül a' Törökök *Dubitzát* és *Novit* szándékoznának vissza-venni; mely Erősségek körül 14 napok alatt bizonyoson változásoknak kelletik esni, mivel ezen hónapnak 21-dikén az *Asiai* Sergek megszoktanak Hazájokba térni a' Táborból. A' Moldvai Levelék azt írják, hogy Generál *Splényi* H. *Potemkin*-hez ment volna azért, hogy a' hadaközásban való *Plánum* mind egy formálag mehessen. Bétsben egyebet nem hallunk, tsak a' Kuriroknak éjjeli nap-

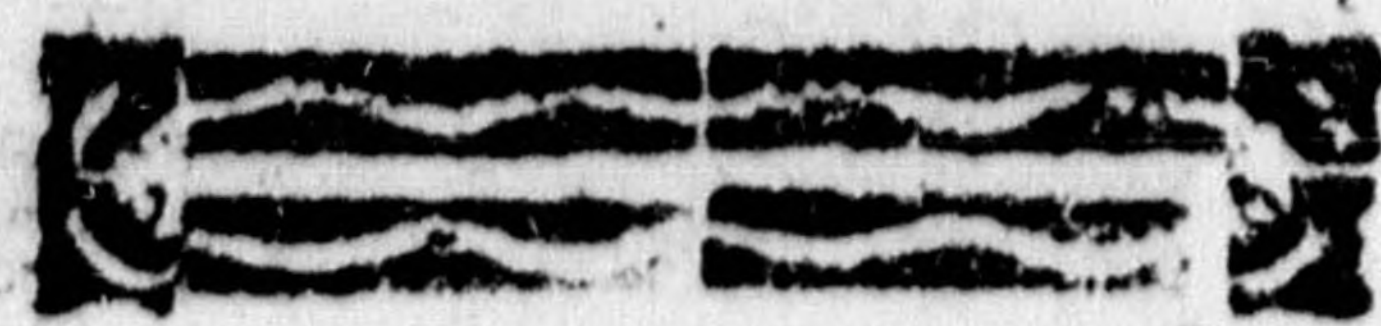

pali szüntelenül való érkezéseket és menéseket, és Belgrád az egész Város figyelmettségének tárgya.

Külső-országai Tudósítások.

Midőn a' Frantzia-országai gyűlésben azon 1200 főből álló Députátusok Serge (t. i. a' Polgárok Députátusai 600-an vagynak, a' Nemzeti Rendé 300-an, és a' Papi Rende-is 300-an,) azon munkálódnék, hogy már azt a' szörnyü rendeletlenséget, mely az egész Frantzia Birodalomban uralkodik le-tsen-desittenék, a' Király részéről való annyira birták a' Députátusoknak némely részét, hogy a' főbb hatalamnak a' Királynak való által adásáról kezdének tanátskozni, mellyet a' Nemzeti Députátusok által a' nép meg-értvén, újra lárma támoda Párisban, 6000 fegyveres Polgár már talpon áll vala estvéli 10 órakor, rá-akarának rohanni a' gyűlésnek Palotájára, hogy azt minden Députátusokkal edgyütt ölzve-ontsák, melyre a' Députátusok tanátskozása-is más útra tére. 1200 Députátusi Frantzia főnek bajos-is egy kalap alá férni. Már most a' Státusok azt akarják, hogy az Ország' gyűlése egy Párisból távol lévõ Provintziába tétettesék által — és a' Király maga-is el-akar távozni *Versálliából*; mert itt az egész Diéta nem mér valamit végezni, nehogy a' Népnak kedve ellen lévén az utolsó tévelygés nagyobb legyen az elsönél.

London. A' Septembernek 3-dikán költ *Londoni* Levelekből semmi békeséges szándékot nem nézhe-

hetünk - ki. Itt a' leg - nagyobb szorgalmatossággal készítettnek a' Tengeri - hajós - sergek, és minden kikötő - helyekben halhatatlan előre - való eleségbéli és más készületek tétetnek. Mi ez? és mit jelentnek ezen Tengeri - készületek? Meg - haljuk bizonyosan rövid idő alatt. Alattomba való politika fekszik a' dologban. A' Londoni Udvar nem szokott hiában illy szörnyü költségeket tenni. Minden nap jönnek és mennek a' Kurirok Holláندیából és Pruszziából Londonba és innen vissza. Ezek edgyütt főznek hárman valamit. A' Frantzia Zenebona szeget üttett sokoknak fejekbe — a' Porta rossz lábon áll, csak Belgrád és Bender már hátra, pedig ezek is minden órán kéznél lesznek. Gondolkoznak némely Udvarak! — Az Anglus Udvarnak már 20 esztendeitől fogva szüntelen egy alkuja vagyon a' *Marakkai Tsászárral*. Ezen alkú a' *Fedal* szigete - felett vagyon, mely Affrika - felől 40 órányi járó föld *Gibráltár*hoz. A' Marakkai Tsászár most 6 milliom Piásterért az Anglus Udvarnak által akarja adni. A' Frantzia Politikának vak a' szeme — e' most csak a' szabadságot látja — Spanyol - ország pedig csak lapasokat pillant az illyen kelletlen hirekre.

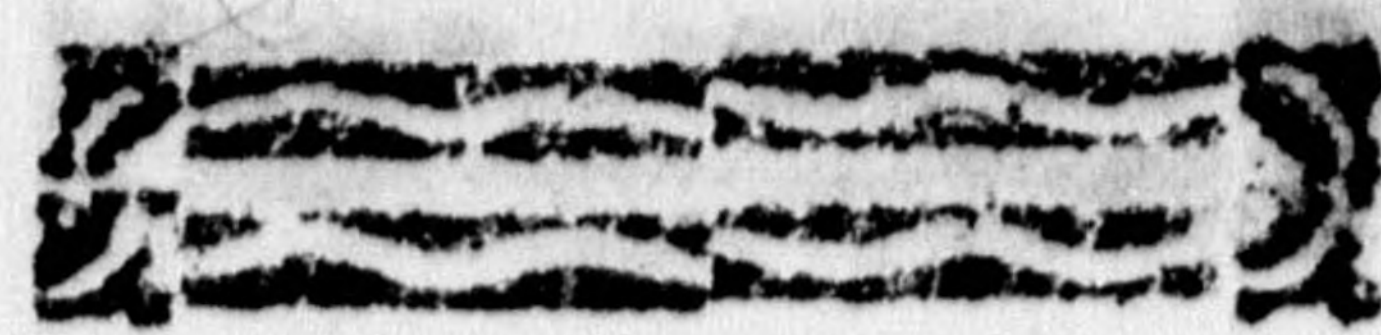
A' Lüttikhi Hertzegi Püspöket máig sem tudjuk hová ment; elég az, hogy a' *Lüttikhi* Gyűlés *Vetzlárból* egy ollyon parantsolatot vett (itt a' Birodalombéli fő Törvény - szék) hogy a' Püspöket minden eddig volt jussaiba meg - erősítsék, a' régi Tanácsot helyre - állítsák, és az uj juttatásoktól megszűnyenek; mert különben fegyveres kézzel fognak kényszeríteni. A' Pruszszus Király fog itt közben járó

járó lenni, valamint a' Hollándiai Helytartó mellett: azonban a' lárma, zenebona, és félelem edgyütt uralkodnak itten. — Amsterdám teli Frantziával. Tsudálatos! a' napokban a' Hollándusok szöknek vala Frantzia-országba, most a' Frantziák szöknek Amsterdámba, tsak így van a' dolog ebben a' bolond Világban! Hollándiában megint kezd felállani a' *Kokárda*; a' Rotterdámiak nagy *Kokárdát* viselnek, és a' Köz-nép kitsiny *Kokárdát* akarván viselni, a' Tanáts eleibe került a' dolog. Ezen a' Környéken szüntelenül való a' zürzavar.

Elegyes Tudósítások.

A' F. Császárnak úti-készületei már tegnap hajóra valóan rakatva, úgy tartatik, hogy maga is ő Felsége minden órán induló-félben vólna Budára a' Feredőbe. — Minekutánna már ő Felség tsak nem tökéletesen meggyógyult vólna, a' maga Udvari és Testi Orvos Doktorát B. *Störk* Urat, egy Brillióntos gyűrűn kívül, melly 4000 r. forintokra betsültetik, 12 ezer forintal ajándékozta-meg. Fő Kézi Orvostát *Brambilla* Urat egy 4-ezer forintos Brillióntos gyűrűn kívül hasonlóképpen 12-ezerrel ajándékozta-meg. Doktor *Hollmann* Urat 4000 forintal, és az ifjú *Brambilla* Kézi-Orvos Urat, 600-al.

Az a' közönséges hir, hogy az edgyesült Magyar Kantzellárián fő Tanátsos és ugyan ezen F. Kantzelláriának *Direktora* Méltós. *Mikos* Urnak ő Felsége egy igen szép jószágot adott vólna által 30 esztendeig való birásra. — Meg-ajándékozta ő Felsége a' maga Udvari Patikáriusát is 500 aranyal.

nyal. A' Patikárius Legényt *Lángot* 200 arannyal, a' maga Kamerdinerit, mindeniket 1000 forintal és egy egy briliántos gyűrűvel. A' maga Lokájjainak pedig mindeniknek 300 forintot adott.

Ujj-vidékről Sept. 3-dikán ezt írják: „Tegnap előtt szentelteték-fel itten az ujjonon fel-állott Gymnásium egész Czérémoniával; az Oskola épületjére pedig ezen irás iratott:

Bonis Artibus JOSEPHUS Secundus, dum arma Contra Portam Ottomanicam gereret, Consecra- vit Die Mensis Julii 10-mo Anno 1789.

Végső Jegyzések. A' mi Fegyverünknek szeren- tsélebb győzedelmekért ő Felsége az egész Ts. Ki- rályi Tartományokban 3 napi imádságot rendelt, mely alkalmatossággal a' Szentség-is mindenkor ki- lészzen az Oltárra téve. E' pedig Bétsben a' jövő Vasárnap kezdődik. — Tegnap és tegnap előtt tsu- pa ujj fegyverekkel rakának-meg egynéhány hajót Bétsben, mellyek a' F. Tsálzári gyalagok számára vitetnek a' Táborhoz. — Budáról ma vettük a' Le- velet, hogy itt és Pesten minden Kőmives legénye- ket gyűjtenek öszve, és viszik a' Táborhoz. Két- tség kívül Belgrádot meg-vévén leg-ottan le-ron- totják, hogy löbb vért ne-szomjuhozzék; mert e' tsak *Eugenius* alatt 72-ezer embernek itta-meg vérét. — A' Felséges Tsálzár igen jól érezvén magát a' *Sönproni* kertben való létálásban megint egy kis változást kapott tegnap — noha, ugy beszélik, hogy készittenék a' hajót, mellyen ő Felsége Budáig, és ott a' feredő után a' Táborig fogna menni. Az ő Felsége készületeit tegnap előtt bizonyoson ha- jókra rakták és viszik Budáig — és a' Kamer *Furir le Noble* Ur-is olly parantsolatot vett, hogy Budára mennyen és ő Felségének szállást készítsen.

A Császári névről neveztető Magyar Húszár Seregnek fel-állittatásától való Historiája rövideden.

Ezen Magyar Lovas Regimentet álitotta vala fel a' maga költségén I. Ferentz Császár a' 7 esztendeig tartott Pruszszus háborúnak 1 esztendejében, u. m. 1756-dikban, és a' maga Méltóságának nevérol Császár Regimentjének nevezé, mely nevé ezen Sereg máig-is meg-tartja. 9 egész esztendőkig vala I. Ferentz Császár ezen Regimentnek Ura és Feje, mig nem 1765 dikben meg-hala, és II. Josef Császárra szálla által, ki maga helyyébe Gen. Almási Ignátz Urat, ezen Regimentnek hajdoni Obererét, méltoztaték ennek fejévé tenni. Ezen Regimentnek fel-állittatása után mingyárt a' második esztendőben Kollinnál szálla ezen Húszár Sereg leg-előbb szembe az ellenséggel, és az itt el-esett 11-ezer Pruszszufokon való győzedelemben ő-is részese vala, és magát nevezetesen jól viselte. Meg-tévén tehát ezen Regiment leg-előbb is Tseh-országban a' maga első probáját, ment Szakszoniába Gen. Gróf Pálffy Rudolf Vezérlése alá, hól egy magánál kétszerte számofobb Pruszszus Draganyos Serget meg-vertén, abból mintegy 400 ig valót el-fogott; melyen Ferentz Császár annyira meg-örvendett, hogy a' Generálit leg ottan Feldmarsal Lájdinántá tette.

Jelen vólt ezen Sereg Sléfiában 1757-dikben Novembernek 22-dikén Breszlaunál, és bé nyomúlt vala egészszen a' Város Kapujáig, a' midön a' Lotheringiai Hertzeg Károly ama nagy emlékezetű Feldmarsal Nádasdival edgyütt a' Pruszszufokon győzedelmeskedék.

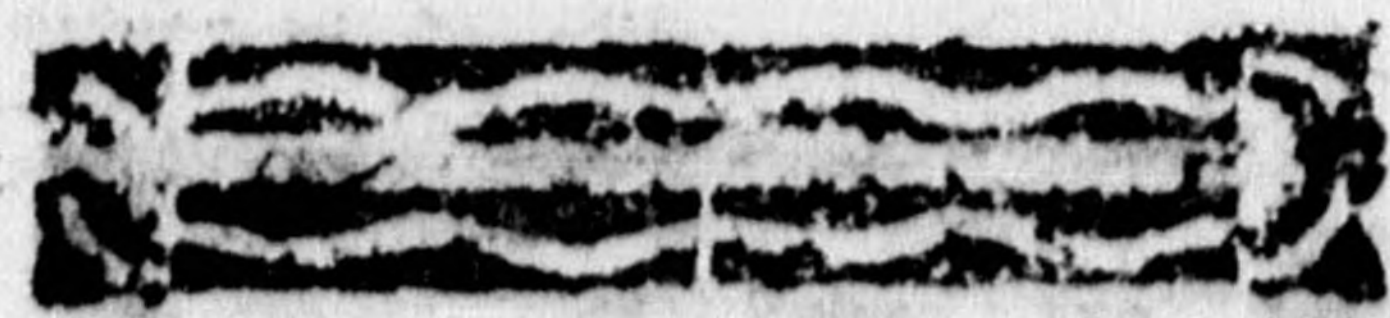

1759-dikben Februáriusban, olly dolgot tselekedett, ezen betses Regimentnek 30 emberből álló részetskéje, maga nevének meg-felelni törekedett *Nagy Ferentz* Zászlótartó Ur kormányozása alatt, mellyet fel-jegyezni *Homerus* sem tartott volna érdemetlennek pennájára. Mert itéllye-meg bár akár ki, mit tegyen 30 emberrel, 2 Pruszszus Gránátéros Kompániára rohanni, azt meg-szalasztani, vágni, és fő Strázsamesterét, egy Hadnagyal, 's 62 köz-emberrel edgyütt el-fogni, rabbá tenni! — Ezt tselekedte pedig *Nagy Ferentz*, 30 katonáival edgyütt, *Slézia* szélin, *Libaonnál*, magának, Regimentjének, sőt egész Nemzetének ditsőségre. — Még a' fellyebb ki-tett 1759-dik esztendő, háromszori szép alkalmatosságot nyújtott az egész Regimentnek, további maga el-hireltésére, *Ferentz* öröme nevelésére, és hozzája való bizodalmanak öregbitésére. — Ugyan-is, Mártziusban, *Slófiának* *Gráfisenberg* nevezetű helylysége alá-küldetvén, ott egy Pruszszus gyalog Bataliont talált, mellyet két ágyuival edgyütt, mind egy lábbig horogra kerített. — Septemberben egy Batalion gyalogságból, és 4 Sqvadron Lovasokból álló Pruszszus Sereg, *Bisofsverdához* marsirozván, az Armadánk Bagazsiáját el-akarta kapni, de mivel ezen Regiment utól ment, az ellenség szándékát észre-vévén, visszafordult, a' lovaságot hirtelenséggel el-háritotta, a' gyalogságból 300-at le-vágott, 's a' két ágyuját el-vette. — Decemberben, *Mazenhez* közel, maga edgyes egyedül, három Sántzot meg vett, a' benne volt gyalogságot 5 ágyuival edgyütt rabúl el-hozta, melly alkal-

alkalmatossággal meg-ujjitott vitézségéért, *Obestlájdn.* *Kiss Ferentz* Ur, a' *Therésia* katona Rendjének kisebb *Keresztjével*, meg is tiszteltetett. — 1760-dikban *Kesselsdorf* tájjékán, Szaklizoniában, nyári napokban is házaknál tartózkodott a' *Regement*, honnan két ízben próbálta a' *Pruszszus Generális Kleiss* Ur, 4000 ed magával fel-zavarni; de mind annyiszor, veszteséggel vissza-verettetett. — 1761-dik eszt. *Fegyver tarmester*, *G. Lasci* Ur vezérlése alatt, kersztül rontott *Bnrline*n-is, 's a' rend-szerint való lakozása helyén, a' nagy *Fridriknek*, *Potzdámon*. — És ezek valának a' többek között, azok a' nyomas próbák, mellyekkel *II. JOSEF* édes Attyát, általa fel-állított *Magyar Lovas Regementje*, mind maga, mind egész *Nemzetünk* felől való jó gondolkozásiban meg-erősítette; ezek azok, a' *Magyar vitézség példás remekjei*, mellyeket, maga *Ferentz Tsálsár*, *Obesteréhez*, *Almási Ignátz* Urhoz, nem egyszer botsátott tulajdon keze-írásában meg-is diltet, meg-is köszönt.

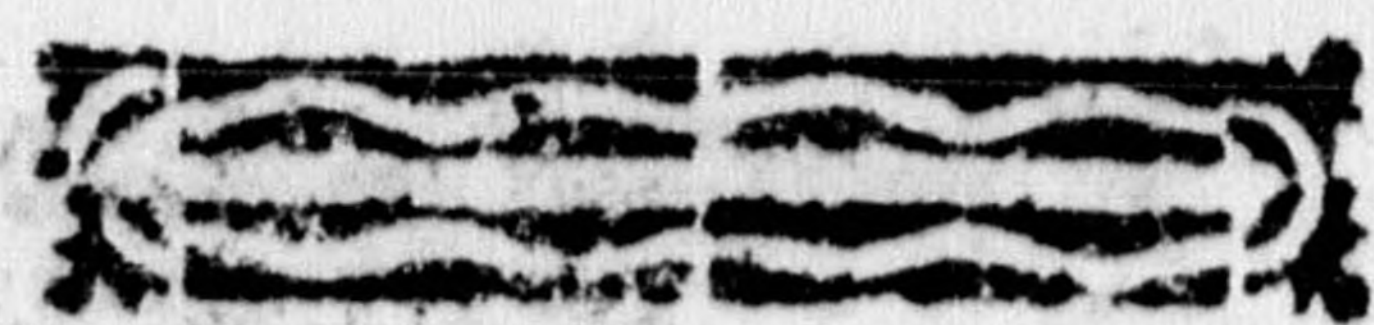
Mióltától fogva ezen *Regement* a' *II-dik Josef* Tsálsár nevével ditsekedik-is, minden elé-adódott alkalmatosságokban magát bámúlásra méltó vitézséggel viselte. Nevezetesen 1778-dikban olly próbát adta a' maga példás vitézségének *Fejedelmünk* láttára, melly ezen *Seregnek* örökös ditséretére fog szolgálni. Ugyan-is ezen esztendőben a' *Tseh-orzági* havalok alatt *Lautervaszszernél*, hól 300 *Pruszszus* Lovások ezen *Seregnek* 30 legénnyeit *Bögözi* Hadnagy *Urral* egy posványos helyen meg-szorítván és körül vévén *maraknyi* népünk, sem álló helyének alkalmat.

kalmatlan vóltára, sem az ellenségnek nállánál tiszterte felefebb számára leg-kisebbet is nem ügyelvén, kegyelmet nem kóldúlt; hanem magát mind addig vitézül óltalmazta, míg *Kiss* Kapitány Ur, száz emberrel segittségére nem érkezett, a' midőn Magyarjaink magokat öszve-kaptsolván, edgyesült szívvel 's erővel, a' prédára áfítózó ellenség hiedelmét, nem tsak haszontalanná tették; hanem meg-is szégyenítették. Mert azt, tsak hamar megfordították, 's 9-et közülle el-is fogtak: mellyet maga-is Ő Felsége tsudálva szemlélvén, *Brávót* kiáltott.

A' közelebb múlt 1788 dik esztendőben kezdődött háborúban-is, nagy szívvel rántottak kardot egyfzerire, Májusnak 11-dikén, a' Tsászar Regimentje vitézei a' Török ellen Moldvában, ugy hogy rajtok ugyan meg-nem esmerzett; hogy már szintén 10 esztendőktől fogva nem néztek az ellenség szemébe. — Meg-valja a' fő Igazgató Hertzeg *Kóburg*, esmeretes nevű, 's érdemű *Mészáros* Ur, a' Tsászar Regimentjének akkori Obestere-felől, hogy ez az Ur verte-ki, vezérlése alatt nagyobb részént Regimentjéből vólt katonáival, a' tsere közzül, különös bátorsággal az ellenféget, melly a' megvevendő *Khotzim* Várából olly tzéllal tódúlt valaki, 's vette magát a' *Ruktzin*nál lévő hegyekre, a' tserebe, hogy népünknek, *Khotzim*hoz olly közel lehető meg-telepedésre helyt ne engedjen: de szterentsétlen ki-menetellel.

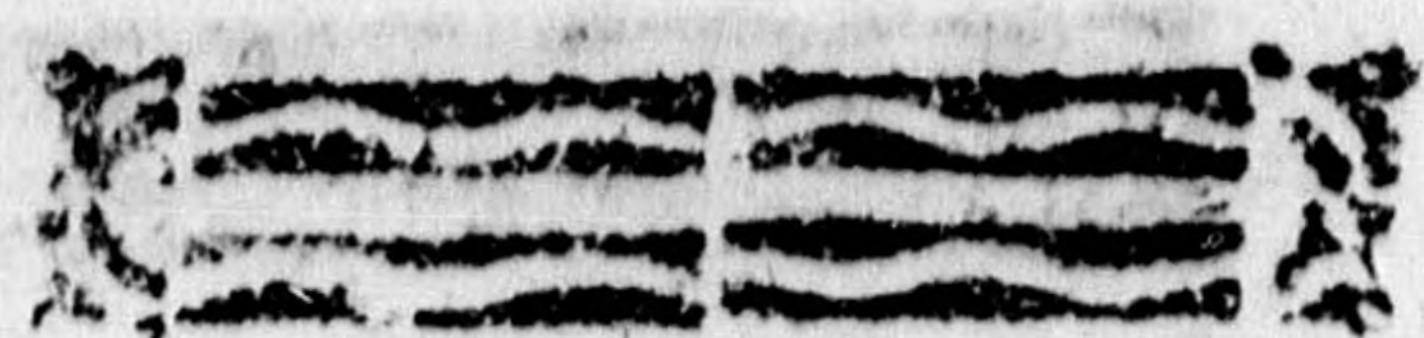
Folytatása következik.

A' szénának bé-sózottatásáról.

Mikor a' szénát kazalba, vagy bagjába rakják, egy sor rakást meg-kell hinteni sóval olyan formán, mintha magot vetne az ember, második, harmadik, 's a' t. sorral-is így kel tsekedni, de mentől fellyebb megyen az ember, annál bővebben kell a' sót hinteni. Egynéhány nap múlva kezd a' széna füstölögni; ez annak a' jele, hogy a' só akkor olvad, 's magát úgy belé veszi a' szénába, hogy attól többé külön nem válik. Ennek a' bé-sózattatásnak ezen hasznai vagynak: 1.) A' mely fű külömben keserű és rozsz volt, az-is olly' jóvá lesz, hogy mind a' juh, mind más szarvas marha jó ízűen meg eszi. 2.) A' mely szénának valami baja esett, míg haza takarították, az is meg-javúl. 3.) Az illy széna minden-féle baromnak ugyan, de kivált a' juhoknak igen egészséges. 4.) Így semmivel sem kerül többbe a' marháknak való só. Mert a' mely marha illyen sós szénával él, azt nem kell sózni. Vagy ha valamely marha szüntelen illyennel nem él, hanem csak néha, azt hat hétben elég egyszer sózni, holott külömben a' mely soha sós szénát nem eszik, azt minden 14-dik napon kell sózni. 5.) Mikor nedves időben esik a' gyűjtés, akkor a' meggyúladástól, penészedéstől a' sós szénát meg-lehet tartani. Svéd és Svájtz-országban leg-közönségesebb szokás a' szénát bé-sózni.

IV-dik Akmetnek, a' meg-holt Török Tsászárnak képe.

IV-dik Akmet vagy Abdúl Hámid született 1725. Eszt. Máj. 20. napján. Az Attya volt III dik Akmet,

a' ki 1730-ban a' Tsászárságtól meg-fosztattatott, 1736-ban pedig meg-hólt. IV. dik *Akmet* III. *Mustafának* a' maga Bátyjának halála után, 1774-ben Jan. 21. dik napján ült a' Tsászári székbe. Testére nézve sovány, közép természetnél valamivel nagyobb, erős természetű volt, de erejét a' *Serailban* elvesztegette, ábrázatjában semmi kivánság nem volt, hosszú nagy feje a' több testével nem illett-özve. Nem volt elly kegyetlen természetű, mint a' Török Tsászárok szoktak lenni: mindazáltal sokszor adta kegyetlenségének jelét, valahányszor azt az ő feleségei, és a' *Kislága*, vagy a' herélteknek Elöljárójok, kiktől magát igazgattatni engedte, akarták. Az ő uralkodásának idejében a' Török Birodalom nagy romlásokat szenvedett. Ama szerentsélen hadakozások után a' Muszkákkal kötött Békesség: az annak a' Békességnek ereje szerint a' fekete Tengeren való szabad hajózás, a' Portától elszakasztott Krim, Printz *Heráklusnak* a' Töröktől való meg-erősített függetlensége. Khotzimnak, Oszakovnak meg vétettetése, 's a' t. olyan sebek, mellyeket semmi idő bé-nem gyógyíthat. Az *Akmet*' követője III. dik *Szélím*, az uralkodó familiából leg-öregebb III. dik *Mustafának* *Akmet* előtt való Tsászárnak a' fia, egy 30 ezredes tüzés, és még Tsászársága előtt a' népnél igen kedves Fejedelem.

Meg-jegyzés. A' Belgrád alatt fekvő Nagy Táborból egy 11. dikben költ Staféta érkezék ma Bétsbe. 10. dikben élve *Laudon* maga az első Sereggel, ugyan azon étzaka *Ferentz* fő Hertzeg a' másodikkal és virratra a' 3. dik Sereg is által-ment, és Belgrád alatt vagyon a' Nagy Tábor; meg-tsalta *Laudon* a' Törököt; 10. dikben, nem 13. dikben ment által; és egy Törököt sem talált a' maga Tábor helyén.